

Sygn. akt I ACa 459/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2013r

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Bogdan Wysocki (spr.)

Sędziowie : **SSA Mariola Głowacka**

SSA Piotr Górecki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 maja 2013r

sprawy z wniosku pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P.

o zmianę orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu, zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 marca 2009r w sprawie o sygn. I ACa 88/09

z powództwa K. M.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...)” w P.

o nakazanie złożenia oświadczenia woli,

wydanego na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 listopada 2008r

w sprawie o sygn. I C 2711/07

postanawia:

1. **uchylić wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 13 marca 2009r dnia w sprawie I ACa 88/09 w punkcie I w części, w jakiej uchyła on rozstrzygnięcie o kosztach procesu, zawarte w punkcie 3 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 listopada 2008r w sprawie o sygnaturze I C 2711/07;**

2. **zmienić punkt 3 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 listopada 2008r w sprawie o sygnaturze I C 2711/07 w ten sposób, że zasądzić od powódki K. M. na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P. kwotę 7.200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;**

3. **w pozostałej części wniosek odrzucić;**

4. **zasądzić od powódki na rzecz pozwanej kwotę 755,44 zł (siedemset pięćdziesiąt pięć 44/100 złotych,) tytułem części kosztów postępowania wywołanego wnioskiem.**

B. Wysocki M. Głowacka P. Górecki

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2008r Sąd Okręgowy w Poznaniu nakazał pozwanej, aby złożyła oświadczenie woli o przeniesieniu na rzecz powódki własności nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny (punkt 1 sentencji wyroku), w pozostałej części powództwo oddalił (punkt 2 wyroku) oraz obciążył pozwaną w całości kosztami procesu, zasądając z tego tytułu na rzecz powódki kwotę 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazując ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa kwotę 25.000 zł tytułem brakującej opłaty sądowej.

Wyrok ten zaskarżyły obie strony.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2009r Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACa 88/09, uwzględniając apelację pozwanej, zmienił zaskarżony wyrok w punktach 1 i 3 w ten sposób, że powództwo w całości oddalił i uchylił rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu (punkt I sentencji wyroku) a apelację powódki oddalił (punkt II wyroku).

W pisemnym uzasadnieniu orzeczenia sąd II instancji stwierdził m.in., że nie było podstaw do obciążania powódki kosztami postępowania, z uwagi na treść art. 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000r o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2003r, nr 119, poz. 1116 ze zm., dalej powoływana jako „usm”).

W dniu 25 października 2012r pozwana złożyła pismo, nazwane „skargą o wznowienie postępowania”, w którym, powołując się na przepis art. 401¹ kpc, „zaskarżyła” w/w wyrok Sądu Apelacyjnego, w zakresie punktu I, zarzucając, iż został on wydany w oparciu o przepis art. 49¹ zd. 2 usm, który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją RP.

Pozwana wniosła o:

- wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 marca 2009r, sygn. I ACa 88/09;
- zmianę punktu I w/w wyroku „poprzez zmianę zaskarżonego wyroku (wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu) w punkcie 1 i 3 w ten sposób, że powództwo oddała w całości oraz zasądza od powódki na rzecz pozwanej koszty postępowania przed Sądem I instancji, w tym koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł”
- „zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem II instancji w kwocie 25.000 zł (opłata od wniesionej apelacji) oraz kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem II instancji w kwocie 5.400 zł”;
- zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie skargowe według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że przepis art. 49¹ zd. 2 usm, na podstawie którego Sąd Apelacyjny nie obciążył powódki kosztami procesu, został uznany za niezgodny z Konstytucją RP na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012r w sprawie o sygn. P 8/12.

Powódka nie odniosła się do skargi.

Postanowieniem z dnia 31 października 2012r Sąd Apelacyjny odrzucił skargę jako niedopuszczalną.

W uzasadnieniu tego orzeczenia stwierdzono, że przedmiotem skargi jest zawarte w wyroku postanowienie o kosztach postępowania, które to postanowienie nie należy do kończących postępowanie w rozumieniu przepisów art. 399 § 1 i 2 kpc, ani do mających wpływ na treść wyroku, w rozumieniu przepisu art. 403 § 4 kpc. Nie było też podstaw do stosowania w sprawie przepisu art. 416¹ kpc, bowiem przepis ten należy stosować w ścisłej korelacji z art. 403 § 4 kpc.

Na skutek zażalenia pozwanej postanowienie to zostało uchylone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013r w spr. II CZ 192/12 a sprawa przekazana Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że pismo pozwanej, nazwane skargą o wznowienie postępowania, jest w istocie wnioskiem, o jakim mowa w art. 416¹ kpc, w tym przypadku o uchylenie i zmianę rozstrzygnięcia o kosztach, zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 13 marca 2009r. Sąd Najwyższy wyraził jednocześnie pogląd o dopuszczalności objęcia tego rodzaju wnioskiem prawomocnych postanowień niekończących postępowania w sprawie.

Sąd Apelacyjny, ponownie rozpoznając sprawę, zważył co następuje:

W pierwszej kolejności podzielić należy w pełni wyrażone już poprzednio przez Sąd Apelacyjny stanowisko o niedopuszczalności wniesienia w sprawie skargi o wznowienie postępowania, a to z uwagi na brak ku temu ustawowych przesłanek.

Przede wszystkim za oczywistą omyłkę, wynikającą z niestaranności w sporządzaniu „skargi”, należy uznać objęcie nią wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 marca 2009r także w części, w jakiej wyrokiem tym zmieniono punkt 1 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 listopada 2008r i oddalono powództwo.

Pozwana zresztą nie wskazuje jakiegokolwiek ustawowej przesłanki, mogącej stanowić podstawę wznowienia postępowania w tej części.

W rzeczywistości z uzasadnienia wymienionego pisma wynika jednoznacznie, że intencją skarżącej było wyłącznie wzruszenie zawartego w wyroku postanowienia o kosztach procesu.

Z kolei postanowienie to niewątpliwie nie należy do postanowień kończących postępowanie w rozumieniu przepisu art. 399 § 2 kpc w zw. z art. 401¹ kpc.

Nie może być też ono uznane za postanowienie, o jakim mowa w art. 403 § 4 kpc.

Natomiast, zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego, zawartymi w postanowieniu z dnia 21 marca 2013r, wniesioną skargę, z uwagi na jej treść, należało w istocie uznać za wniosek o uchylenie i zmianę zawartego w punkcie I wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 13 marca 2009r rozstrzygnięcia o kosztach procesu, uchylającego punkt 3 wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 listopada 2008r.

W tym zakresie wniosek ten należy uznać za uzasadniony.

W świetle stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy w w/w postanowieniu z dnia 21 marca 2013r, którym sąd rozpoznający obecnie sprawę jest związany, przepis art. 416¹ kpc obejmuje swoją hipotezą również prawomocne postanowienia niekończące postępowania w sprawie, a do takich należało wskazane postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 marca 2009r.

Z kolei sąd ten, nie obciążając powódki kosztami procesu, poniesionymi przez pozwaną, mimo oddalenia powództwa w całości, powołał się na treść przepisu art. 49¹ zd. 2 usm, zgodnie z którym w każdym przypadku powództwa przeciwko spółdzielni mieszkaniowej, wytoczonego na podstawie art. 49¹ zd. 1 usm, spółdzielnia ponosiła koszty procesu, i to niezależnie od wyniku postępowania.

Przepis ten poddany został następnie kontroli konstytucyjnej i wyrokiem z dnia 27 lipca 2012r w sprawie P 8/12 (Dz. U. 2012/888) został przez Trybunał Konstytucyjny uznany z dniem 3 sierpnia 2012r za niezgodny z Konstytucją RP.

Zaistniała zatem przesłanka, wynikająca z art. 416¹ kpc, uzasadniająca żądanie zmiany postanowienia wydanego na podstawie przepisu uznanego następnie za sprzeczny z Konstytucją.

W tej sytuacji o kosztach procesu przed sądem I instancji należało orzec na podstawie ogólnych zasad, wynikających z przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc, tzn. zgodnie w ostatecznym wyniku sporu.

Ponieważ powódka przegrała sprawę w całości, miała obowiązek zwrócić pozwanej poniesione przez nią przed Sądem Okręgowym koszty procesu w żądanej wysokości 7.200 zł, obejmującej wynagrodzenie radcy prawnego według stawki minimalnej (§ 2 ust. 1 i 2 oraz § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Dlatego na podstawie ostatnio wymienionych przepisów oraz art. 386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punktach 1 i 2 sentencji niniejszego postanowienia.

Natomiast niedopuszczalny był wniosek o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego w wysokości 30.400 zł.

Należy bowiem zwrócić uwagę, że Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 13 marca 2009r w ogóle nie orzekł o kosztach postępowania odwoławczego, a żadna ze stron nie wniosła o uzupełnienie orzeczenia w tym przedmiocie.

Brak jest zatem w omawianym zakresie postanowienia, które mogłyby być objęte wnioskiem o uchylenie lub zmianę na podstawie przepisu art. 416¹ zd. 1 kpc.

Z tych przyczyn na podstawie art. 416¹ zd. 2 kpc w zw. z art. 410 § 1 zd. 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 3 postanowienia.

O kosztach postępowania wywołanego wnioskiem (punkt 4 postanowienia) orzeczono na podstawie przepisów art. 100 zd. 1 in fine kpc, w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc, przy uwzględnieniu § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt. 5 oraz § 12 ust. 2 pkt. 2) w zw. z § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.) i przy założeniu, że pozwana ostatecznie utrzymuje się przy roszczeniach stanowiących około 19% początkowych żądań wniosku (7.200 zł / 37.600 zł).

Koszty, jakie poniosła pozwana wynoszą łącznie 3.976 zł i obejmują: wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 2.400 zł (pozwana nie żądała zasądzenia na jej rzecz kosztów sądowych związanych z wniesieniem „skargi”) oraz koszty postępowania zażaleniowego w wysokości 1.576 zł (opłata od zażalenia w kwocie 376 zł i wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 1.200 zł).

Z tego wynika, że powódka z omawianego tytułu zobowiązana jest zwrócić pozwanej kwotę 755,44 zł (3.976 zł x 19%).

B. Wysocki M. Głowacka P. Górecki